

Danuta Ptaszycka-Jackowska

Działalność Instytutu Rozwoju Miast w 2003 r.

Problemy Rozwoju Miast 1/1-2, 169-177

2004

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Danuta Ptaszycka-Jackowska

DZIAŁALNOŚĆ INSTYTUTU ROZWOJU MIAST W 2003 R.

Głównymi nurtami działalności Instytutu w 2003 r. były działalność naukowa i wdrożeniowa. Instytut współpracował z instytucjami zagranicznymi, w tym w ramach 5. Programu Ramowego Unii Europejskiej. Prowadził także działalność szkoleniową i dydaktyczną oraz wydawniczą.

1. Działalność naukowa

Zgodnie z ustawą o jednostkach badawczo-rozwojowych Instytut prowadzi działalność naukową. Istotą tej działalności jest wspomaganie (zasilanie) praktyki nowymi osiągnięciami naukowymi lub przygotowywanie do wdrożenia nowych metod i technik.

Działalność naukowa realizowana jest w formie projektów badawczych (grantów) finansowanych przez Ministerstwo Nauki i Informatyzacji oraz zadań badawczych finansowanych ze środków na działalność statutową. Kolejną sferą działalności naukowej są publikacje oraz udział w pracach gremiów naukowych PAN. Istotne miejsce zajmują konferencje, w których czynny udział biorą pracownicy Instytutu. Pracownicy Instytutu mają także swój udział w kształceniu i promowaniu kadry naukowej oraz w pracach wydawniczych.

Projekty badawcze (granty) finansowane przez Ministerstwo Nauki i Informatyzacji Komitet Badań Naukowych

W 2003 r. 2 zespoły badawcze uzyskały środki finansowe na realizację 2 projektów badawczych (grantów):

1. „Mieszkania dla ubogich w zrównoważonym rozwoju miast (Polityki: społeczna i integracyjna, mieszkalnictwa, urbanistyczna. Stan i kierunki działań)”. Zespół prof. dr hab. Hanki Zaniewskiej.

2. „Gospodarowanie przestrzenią w Polsce w świetle integracji z Unią Europejską – uwarunkowania, kierunki zmian”. Zespół dr hab. Zygmunta Ziobrowskiego, prof. IRM i AE.

Zadania badawcze finansowane ze środków Ministerstwa Nauki i Informatyzacji Komitet Badań Naukowych na działalność statutową

W 2003 r. prowadzono badania w 10 kierunkach badawczych, obejmujących opracowanie 24 tematów:

	Liczba tematów
1. Kształtowanie obszarów zurbanizowanych i urbanizujących się.	4
2. Jakość środowiska na obszarach zurbanizowanych i urbanizujących się.	3
3. Innowacyjne metody rozwoju regionów o słabym potencjale ekonomicznym.	1
4. Podstawy metodyczne projektowania urbanistycznego.	4
5. Monitorowanie procesów zachodzących w rozwoju miast.	1
6. Organizacja i instrumenty zarządzania miastem.	4
7. Rynek budowlany i inwestycyjny.	2
8. Procesy odnowy zasobów mieszkaniowych w miastach.	1
9. Rynek nieruchomości i jego wpływ na gospodarkę w skali lokalnej i makro.	3
10. Budowa bazy danych merytorycznych w IRM.	1

Podkreślenia wymaga realizacja w Instytucie:

- 3 monitoringów: mieszkaniowego, budowlanego i rynku nieruchomości,
- badań w dziedzinie mieszkalnictwa oraz jakości i ochrony wód wobec akcesji Polski do Unii Europejskiej, a także tematów poświęconych obszarom zurbanizowanym urbanizującym się.

Główne kierunki badań będą również realizowane w latach 2004-2005.

Publikacje zwarte i artykuły

Rok 2003 nie zaowocował znaczną liczbą publikacji pracowników IRM. Niewątpliwie wpływ na tę sytuację miała reorganizacja Instytutu oraz zawieszenie wydawania dwóch czasopism poświęconych problematyce mieszkaniowej i budowlanej „Sprawy Mieszkaniowe” i „Problemy Rozwoju Budownictwa”.

Dorobek publikacyjny obejmuje 13 pozycji, w tym 6 artykułów, 4 monografie, 1 podręcznik akademicki, 1 rozdział monografii (w języku angielskim) oraz 1 redakcję merytoryczną monografii.

Udział w pracach gremiów naukowych PAN

W stosunku do liczby pracowników naukowych, zwłaszcza samodzielnych, znaczący jest udział w pracach gremiów naukowych PAN.

Imię i nazwisko	Komitet, Sekcja PAN	Pełniona funkcja
Danuta Ptaszycka-Jackowska	Komitet Zagospodarowania Ziem Górskich PAN	członek Prezydium
	Sekcja Karpacka KZZG PAN	przewodnicząca
Zygmunt Ziobrowski	Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju przy Prezydium PAN	członek
Witold A. Werner	Komitet Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN	członek
	Sekcja Zarządzania w Budownictwie	wiceprzewodniczący
Krzysztof Słysz	Komitet Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN Sekcja Inżynierii Sanitarnej PAN	członek
Leszek Kałkowski	Komisja Urbanistyki i Architektury Oddziału PAN w Krakowie	członek
	Komisja Nauk Ekonomicznych Oddziału PAN w Krakowie	członek
Hanka Zaniewska	Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju przy Prezydium PAN	członek

Organizowanie konferencji naukowych przez Instytut

1. W dniach 22-24 maja 2003 r. Instytut zorganizował w Krakowie konferencję międzynarodową Sureuronet nt.: „Zarządzanie i finansowanie odnowy powojennych zasobów mieszkaniowych w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Zrównoważone mieszkalnictwo w Europie”.

Współorganizatorami były 2 instytuty niemieckie: Institut für Regional Entwicklung und Strukturplanung (IRS, Erkner) i Institut Wohnen und Umwelt (IWU, Darmstadt).

Patronat objął prezes Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast.

Konferencję sfinansowała Komisja Europejska w ramach środków 5. Programu Ramowego UE, Komitet Badań Naukowych oraz Niemiecka Fundacja Schader Stiftung.

W konferencji uczestniczyło 110 osób z krajów europejskich reprezentujących „Wschód” i „Zachód”. Przedstawiono i omówiono udane metody i przykłady zarządzania i odnowy powojennych zasobów mieszkaniowych. W trakcie warsztatów szczególną uwagę zwrócono na narzędzia i strategie odnowy. Ważna była wymiana doświadczeń między krajami „Wschodu” i „Zachodu” oraz pomiędzy poszczególnymi krajami środkowoeuropejskimi, które charakteryzuje duża różnorodność rozwiązań. Nawiązano liczne kontakty.

2. Zakład Drogownictwa IRM jest co roku współorganizatorem Samorządowych Forów Drogowych. W 2003 r., w dniach 20-22 stycznia, w Zakopanem odbyło się V Samorządowe Forum Drogowe.

Udział w konferencjach naukowych

Pracownicy Instytutu czynnie uczestniczyli w wielu konferencjach:

- 3 osoby uczestniczyły w 7 konferencjach i seminariach międzynarodowych zagranicą; wygłoszono 4 referaty,
- 6 osób uczestniczyło w 6 konferencjach i seminariach międzynarodowych na terenie kraju wygłaszając 6 referatów,
- 9 osób uczestniczyło w 15 krajowych konferencjach i seminariach; w ich trakcie reprezentanci IRM przedstawili 16 referatów.

Kształcenie i promowanie kadry naukowej

W 2003 r. 3 pracowników Instytutu było opiekunami 19 magistrantów, 3 było promotorami i opiekunami naukowymi doktorantów, a 4 recenzowało prace doktorskie, rozprawy habilitacyjne, dorobek naukowy w postępowaniu o nadanie tytułu profesora.

Udział pracowników w radach programowych i komitetach redakcyjnych; recenzje wydawnicze

Działalność rady programowej i komitetów redakcyjnych wydawnictw własnych Instytutu Rozwoju Miast została w 2003 r. zawieszona wskutek reorganizacji Instytutu, ale z zamiarem wznowienia jej w roku 2004. W lutym 2004 r. została powołana rada programowa i dwa komitety redakcyjne wydawnictw własnych Instytutu.

3 pracowników Instytutu było członkami rad programowych i komitetów redakcyjnych w innych instytucjach naukowych.

Pracownicy Instytutu byli także recenzentami wydawnictw zwartych i artykułów oraz projektów badawczych (grantów) finansowanych przez Komitet Badań Naukowych.

Biblioteka naukowa

Na dzień 31 grudnia 2003 r. zbiór biblioteczny liczył ponad 2,5 tys. pozycji książkowych i zbiorów specjalnych. Prenumerata czasopism obejmowała około 50 tytułów.

W roku 2003 nastąpiło:

- 1) uporządkowanie zasobów poprzez przeprowadzenie selekcji, w której wyniku usunięto z inwentarza pozycje nieprzydatne, zdezaktualizowane,
- 2) skatalogowanie w wersji elektronicznej pozostałych zasobów; katalog ten wejdzie w skład przygotowywanej bazy danych Instytutu Rozwoju Miast,
- 3) uzupełnienie księgozbioru pozycjami związanymi z działalnością statutową Instytutu (wersje książkowe i elektroniczne).

Za pośrednictwem biblioteki prowadzona była sprzedaż wydawnictw Instytutu. Oferta obejmowała ponad 20 pozycji zwartych wydanych przez Oddział Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej w Krakowie oraz Instytut Rozwoju Miast.

Aparatura

Największą pozycję stanowi sprzęt komputerowy. Według stanu na dzień 31 grudnia 2003 r. Instytut posiadał 60 komputerów różnej klasy wraz z drukarkami, ploterami, skanerami, w większości połączonymi sieciowo, oraz wyposażonych w oprogramowanie operacyjne, użytkowe i specjalistyczne.

2. Działalność wdrożeniowa

Jest to niewątpliwie najszersze pole działalności Instytutu. Obejmuje ono prace wdrożeniowe, wśród których zdecydowanie dominują prace z dziedziny planowania przestrzennego, ochrony środowiska i drogownictwa. Pracownicy Instytutu biorą też udział w gremiach doradczych i decyzyjnych różnego szczebla.

Prace wdrożeniowe

W dziedzinie planowania przestrzennego 9 prac związanych było z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, 2 dotyczyły studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a 5 – to programy rozwoju gmin, łącznie 16 prac. Ważniejsze z nich to zakończone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gmin Bystra-Sidzina, Iwanowice i fragmentu Śródmieścia Mielca oraz prognozy skutków budowy w Warszawie dużych obiektów handlowych i prace dla Krakowa, dotyczące rozwoju regionalnego i metropolitalnego miasta.

W dziedzinie ochrony środowiska sporządzono 2 operaty wodnoprawne, 1 program ochrony środowiska dla powiatu, 14 raportów oddziaływania na środowisko, łącznie 17 prac. Ważniejsze z nich to „Operat wodnoprawny na pobór wody z potoku Sanka” dla MPWiK Kraków, „Program ochrony środowiska dla powiatu krakowskiego” wraz z planem gospodarki odpadami, „Raport oddziaływania na środowisko dla projektu szybkiego tramwaju w Krakowie do wystąpienia o zgodę na budowę”.

Coraz silniej rozwijają się prace wdrożeniowe w dziedzinie mieszkalnictwa i gospodarki nieruchomościami. W 2003 r. zrealizowano 7 zadań. Ważniejsze z nich to programy gospodarowania zasobami mieszkaniowymi opracowywane dla gmin.

W dziedzinie drogownictwa wykonano 29 prac: 3 opracowania w zakresie zarządzania drogami i 26 koncepcji remontów dróg lub nawierzchni. Ważniejsze z nich

to projekty ramowe organizacji wojewódzkich, powiatowych i miejskich zarządów dróg oraz koncepcje remontów nawierzchni ulic w Katowicach i Chrzanowie.

Badania diagnostyczne pracy przewodów kanalizacyjnych i wodociągowych objęły 13 tematów.

Laboratorium Instytutu przeprowadziło 6 dużych prac w zakresie analiz fizykochemicznych gleb, wód, ścieków, popiołów, pyłów na zlecenie Elektrociepłowni Kraków SA.

Ponadto w Instytucie kontynuowano prace nad Katalogami nakładów rzeczowych, prowadzone przez zespół w Olsztynie. W 2003 r. opracowano specjalistyczne uzupełnienia do 5 Katalogów.

Udział pracowników w gremiach doradczo-decyzyjnych

W 2003 r. 1 osoba była – i jest nadal – na liście ekspertów Komisji Europejskiej ONZ ds. Harmonijnego Planowania Rozwoju Osiedli Ludzkich. 10 osób było członkami 18 różnych gremiów doradczo-decyzyjnych w Polsce: Krajowej Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko, Państwowej Rady Ochrony Przyrody, Sekretariatu Krajowego Habitat przy Urzędzie Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast, Państwowej Komisji Kwalifikacyjnej ds. Uprawnień Zawodowych oraz rad 4 parków narodowych Polski Południowej.

Należy tu podkreślić, że o udziale w gremiach doradczo-decyzyjnych decyduje pozycja zawodowa osób zapraszanych, co świadczy pośrednio o wartości zespołu Instytutu, a także ma znaczenie promocyjne dla IRM.

3. Współpraca z zagranicą

Instytut uczestniczył w 5. Programie Ramowym Unii Europejskiej, podjął też starania o udział w innych programach europejskich. Współpracował także z innymi partnerami zagranicznymi.

Instytut jest członkiem Międzynarodowej Federacji Mieszkalnictwa i Planowania (IFHP International Federation for Housing and Planning) z siedzibą w Hadze (Holandia), Europejskiej Sieci Badań Mieszkaniowych (ENHR – European Network for Housing Research) z siedzibą w Upsali (Szwecja).

Instytut Rozwoju Miast współpracuje też z:

- Siecią Europejskich Obszarów i Regionów Metropolitalnych METREX w ramach projektów InternMETREX i PolyMETREX,
- Europejską Platformą Nowych Miast (ENTP),

- niemieckim Instytutem Rozwoju Ekologicznego i Regionalnego (IÖER) w Dreźnie i Politechniką w Wiedniu (TUW) – projekt FOCUS w programie Interreg IIB,
- Instytutem Rozwoju Regionalnego i Planowania Strukturalnego (IRS) w Erkner (Niemcy), Instytutem Mieszkalnictwa i Środowiska (IWU) i Fundacją Schader w Darmstadt (Niemcy) – projekt SUREURONET w programie SUREURO.

Udział w 5. Programie Ramowym UE polegał na współrealizacji międzynarodowego projektu SURE. Projekt SURE – Czasowo zorientowany model zrównoważonej rewitalizacji miast (A Time-Oriented Sustainable Urban Regeneration) ma na celu wykorzystanie „Modelu zorientowanej na czas polityki zarządzania miastami w Europie” do opracowania nowatorskiej metody wspomagania zarządzania procesami rewitalizacji miast, ze szczególnym naciskiem na mobilność społeczną i bezpieczeństwo.

Projekt realizowany jest w latach 2002-2005 przez międzynarodowe konsorcjum, którego członkiem jest m.in. Instytut Rozwoju Miast.

W ramach 5. Programu Instytut zorganizował omówioną wcześniej międzynarodową konferencję „Zarządzanie i finansowanie odnowy zasobów mieszkaniowych”.

Udział w innych programach badawczo-rozwojowych UE

Instytut uczestniczy w Inicjatywie Wspólnotowej INTERREG IIIC, w pracach nad dwoma projektami organizowanych przez METREX, a mianowicie „InterMETREX” i „PolyMETREXplus”.

Współpraca z innymi partnerami zagranicznymi

Instytut Rozwoju Miast wykonał „Opracowanie porównawcze polityki gruntowej prowadzonej na podmiejskich obszarach rolniczych (aglomeracja krakowska)” na zamówienie francuskiego Stowarzyszenia Studiów nad Użytkowaniem Gruntów (Association des Etudes Foncières) w Paryżu.

4. Działalność szkoleniowa i dydaktyczna

Instytut i jego pracownicy prowadzą szeroko rozwiniętą działalność w formie szkoleń organizowanych przez Instytut oraz w formie zajęć dydaktycznych w uczelniach i szkołach wyższych. Ponadto studenci wyższych uczelni odbywają w Instytucie praktyki.

Szkolenia realizowane przez Instytut

W roku 2003 Instytut zorganizował w Krakowie 8 spotkań szkoleniowych w dziedzinie planowania przestrzennego, w których uczestniczyło blisko 180 osób. Szkolenia te cieszyły się dużym zainteresowaniem uczestników z różnych rejonów Polski. Szczególnie potrzebne były szkolenia związane ze zmianami przepisów prawnych, a zwłaszcza z nową ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 27 marca 2003 r. Wykładowcami byli głównie specjaliści Instytutu.

Zajęcia dydaktyczne prowadzone przez pracowników Instytutu

16 osób prowadziło wykłady i ćwiczenia w Uniwersytecie Jagiellońskim, Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Politechnice Krakowskiej, Politechnice Warszawskiej, Politechnice Poznańskiej, Politechnice Rzeszowskiej, Akademii Pedagogicznej w Krakowie, Papieskiej Akademii Teologicznej oraz w 7 innych wyższych szkołach, w tym prywatnych, w Warszawie, Krakowie, Rzeszowie, Tarnowie, Przemyślu. Trzeba uznać, że to pole działalności, które nie znajduje się w zakresie obowiązków pracowniczych, jest ważną dodatkową formą aktywności pracowników Instytutu i ma duże znaczenie w promowaniu Instytutu i jego dorobku.

Praktyki studenckie

W roku 2003 dwie osoby odbyły w Instytucie praktyki studenckie.

5. Działalność wydawnicza – wydawnictwa własne Instytutu

Nakładem Instytutu ukazały się 4 publikacje zwarte:

1. *Zarządzanie zasobami mieszkaniowymi. Utrzymanie i odnowa*, 2003, pod red. H. Zaniewskiej. Instytut Rozwoju Miast, Kraków, s. 130. Praca opiera się na dorobku konferencji Sureuronet „Zarządzanie i finansowanie odnowy powojennych zasobów mieszkaniowych w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Zrównoważone mieszkalnictwo w Europie”, 22-24 maja 2003 r.
2. Kornilowicz J., 2003, *Sytuacja mieszkaniowa małżeństw zawieranych w miastach*, Instytut Rozwoju Miast, Kraków, s. 61. Wydawnictwo recenzowane.
3. *Monitoring rynku budowlanego. Raport za 2002 rok*. 2003, oprac. zesp.: T. Jaworski, W. A. Werner, E. Węzyk, Instytut Rozwoju Miast, s. 47. Wydawnictwo recenzowane
4. *Informacje o mieszkalnictwie. Wyniki monitoringu za 2002 r.*, 2003, oprac. pod kier. J. Kornilowicza, Instytut Rozwoju Miast, s. 78. Wydawnictwo recenzowane.

6. Nagrody, wyróżnienia

Dr Jan Kornilowicz otrzymał nagrodę Ministra Infrastruktury za rok 2003 za publikację „Mieszkalnictwo w Polsce w latach 1991-2000”, (IGM, Warszawa 2002), a dr Jerzy Duda nagrodę im. Św. Brata Alberta za długoletnią opiekę nad muzeami im. Św. Brata Alberta, sprawowaną społecznie, poza obowiązkami wynikającymi z zatrudnienia w Instytucie.

Prof. dr hab. Danuta Ptaszycka-Jackowska
Instytut Rozwoju Miast, Kraków